

İL ETİK KURULU KOMİSYONU TOPLANTISINDA ALINAN KARARLAR

Karar Tarihi : 10/10/2024

Karar No : 2024/4

Günümüzde yapay zeka sistemlerinin kullanımı; gündelik hayattan, sağlık, eğitim, bilim, sanat, mühendislik, teknoloji, ekonomi ve kamu yönetimine kadar yaşantımızın neredeyse her alanında karşılaşılan ve tercih edilen bir hale gelmiştir. İnsana özgü bilişsel kabiliyetleri taklit eden sistemleri ifade eden yapay zekanın kullanımı, insan yaşamını ve kamu hizmeti süreçlerini oldukça kolaylaştırmaktadır. Bununla birlikte yapay zeka; her ne kadar insanınki gibi zeka ve davranış sergilese de insanın iç kontrol mekanizması olan vicdana sahip olmadığından birtakım etik sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Yapay zeka sistemleri; kişiler arasında kültürel, sosyal, etnik, dini, ekonomik, cinsiyet ve benzeri niteliklerden dolayı ayrımcılığa yol açabilmekte ve bilginin yanlış yayılması, olumsuz yönlendirme, gizlilik ihlali, algı yanılgıları, güvenlik tehditleri ve kontrol kaybı gibi birçok tehdidi de bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle gerek uluslararası kuruluşlar tarafından gerekse Ulusal Yapay Zeka Stratejisinde (2021-2025), yapay zeka sistemlerinin insan merkezli, insan onurunu ve refahını gözetecek ve insan haklarını koruyacak şekilde oluşturulması amacıyla Yapay Zeka Etik ilkeleri belirlenmiştir.

Kamu görevlileri, yürüttükleri hizmet sürecinde yapay zeka sistemlerini kullanabilmektedir. Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin sunumunda etik standartlarının korunması ve etik davranış ilkelerine uyulması konusunda topluma karşı sorumluluk taşırlar. Bu sorumluluk taşırlar. Bu sorumluluk, yapay zeka sistemlerinin kullanımı çerçevesinde mevcut ve muhtemel riskler konusunda farkındalık ve bilgi sahibi olmayı, bu riskleri azaltmaya ve engellemeye yönelik eylemlerde bulunmayı kapsamaktadır.

Bu bağlamda; Kurulumuzca, insan hakları, demokratik değerler ve hukukun üstünlüğü ile kamu kurumlarına ve kamu görevlilerine duyulan güvenin korunması amacıyla; kamu görevlilerinin, yapay zeka sistemlerini kullanırken uymaları gereken etik davranış ilkeleri, Kamu Görevlileri Etik Kurulunun 18.08.2021 tarihli ve 30238 sayılı yazısı ekindeki karar ve Karabük Valiliği İl Yazı İşleri Müdürlüğü'nün 12.10.2022 tarihli ve 17780 sayılı yazısı gereği, Karabük Valiliği İl Etik Kurulu tarafından 10.10.2024 tarihinde yapılan toplantıda alınan kararlar aşağıda belirtilmiştir.

İLKELERİ

Yetkinlik

- (1) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemlerini; bilişsel gelişimi, kamu yararı bilincini, sosyal ve kültürel becerilerini artırmak ve güçlendirmek gibi amaçlarla kullanmalıdır.
- (2) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemlerini sürekli ve karar verici olarak kullanması durumunda, analiz etme, yorumlama ve değerlendirme gibi bilişsel becerilerinin körelebileceğinin farkında olmalıdır. Söz konusu sistemlerini bilinçli olarak kullanmalıdır.
- (3) Kamu görevlisi yapay zeka sistemlerinin eksik yada hatalı çıktı üretebileceğinin, insanı yanıltabileceğinin, olumsuz yönlendirebileceğinin, önyargıya yol açabileceğinin ve hukuken korunan menfaatleri zedeleyebileceğinin farkında olmalıdır.
- (4) Kamu görevlisi; kullanacağı yapay zeka sisteminin hizmet kapsamını ve kullanım şartlarını bilmelidir.
- (5) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemlerinin etik davranış ilkelerine aykırı olarak kullanmasının idari, hukuki ve cezai sorumluluğa yol açabileceğini bilmelidir.

- (6) Yapay zeka sistemlerini geliştirmekle görevli kamu görevlisi; geliştirilen veya geliştirilmesi planlanan yapay zeka sistemlerini, insanlar tarafından denetlenebilecek veya müdahale edilebilecek şekilde ve etik ilkelerine uygun olarak tasarlanmalı ve geliştirilmelidir.
- (7) Yapay zeka, bir problemi çözüme kavuşturmak için en iyi araç ise seçilmeli ve önemli kamusal meselelerde yapay zeka ile karar vermekten kaçınılmalıdır.

Dürüstlük

- (1) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemlerini kamu yararına olacak şekilde ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte düzenlenen etik davranış ilkelerine uygun olarak kullanılmalıdır.
- (2) Herhangi bir iş veya işlemlerin insan veya yapay zeka sistemi tarafından yapıldığı bilgisinin açık ve erişilebilir olması, söz konusu iş ve işlemin test edilebilirliği ve güvenilirliği açısından önemlidir. Bu nedenle kamu görevlisi; hazırladığı çalışma ve doküman konusunda, yapay zeka sisteminde yararlandığı bilgisini yönetici ile paylaşmalıdır. Yapay zeka sistemi tarafından üretilen verilerden oluşan içeriği kendisi hazırlamış gibi davranmamalıdır.
- (3) Kamu görevlisi; mevzuata aykırı olarak yapay zeka sistemleri vasıtasıyla kişisel veri toplamamalı, depolamamalı, işlememeli, transfer etmemeli, kendisi kullanmamalı ve başkasına kullandırmamalıdır.
- (4) Kamu görevlisi; çalışmalarında yapay zeka sistemlerinden faydalanırken, fikri ve sınai haklara saygı göstermeli ve intihale yol açabilecek kullanımlardan kaçınmalıdır.
- (5) Kamu görevlisi; yapay zeka sisteminin ürettiği çıktıyı, doğruluğundan emin olmadan kullanmamalı ve böylece bilgi kirliliğine yol açmamalıdır.
- (6) Kamu görevlisi; yapay zeka sistem geliştiricilerinin koymuş olduğu etik kurallarının aşılması amacıyla yapay zeka sistemlerini manipüle etmeye yönelik istem ve davranışlardan kaçınmalıdır.

Tarafsızlık

- (1) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemleri tarafından üretilen veriler ile önerilen kararları, insan haklarına aykırı olarak, kişiler hakkında önyargı oluşturmak, ayrımcılık, kayırmacılık veya karalama yapmak ve benzeri amaçlarla kullanılmamalıdır.
- (2) Kamu görevlisi, yapay zeka sistemlerinin oluşturulması ve kullanılması aşamasında kamu yararı gözetilmelidir.

Şeffaflık

- (1) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemlerinden faydalanarak hazırlayacağı; bilgi, doküman ve her türlü çalışma konusunda yöneticisinden izin almalı ve süreç boyunca yöneticisini bilgilendirmelidir.

Gizlilik ve güvenlik

- (1) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemlerini kullanırken kurumsal gizliliğe ve kişisel verilerin korunmasına azami özen göstermeli, gerçek kişi ve kurumlarla ilgili bilgileri ve belgeleri mevzuata aykırı olarak yapay zeka sistemleri ile paylaşmamalıdır.
- (2) Kamu görevlisi; kamu hizmetlerinin sunumu için gerekli olan verilerin toplanması, depolanması ve aktarımı esnasında yapay zeka sistemi kullanımını gerektirecek iş ve işlemlerdeki muhtemel ihlallere karşı önlem almalıdır. Yapay zeka sistemi kullanımına ilişkin tüm aşamaları yöneticisi ile paylaşmalıdır.

Hesap verebilirlik

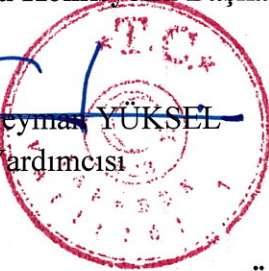
- (1) Kamu görevlisi; yapay zeka sisteminin getirdiği içeriği kullanmanın yasal ve etik sorumluluğunun farkında olmalıdır.
- (2) Kamu görevlisi; yapay zeka sistemi tarafından oluşturulan verinin, içeriğin ya da kararın doğruluğunu ve güvenilirliğini kontrol etmekle sorumlu olduğunu bilmelidir.
- (3) İş ve işlemlerinde yapay zeka sistemlerini kullanan kamu görevlisi; ulusal ve uluslararası mevzuatı, politika belgelerini, etik ilkelerini ve diğer belgeleri takip ederek güncel gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

Yönetici sorumluluğu

- (1) Yönetici kamu görevlisi; kamu görevlilerinin iş ve işlemlerinde yapay zeka sistemlerini etik davranış ilkelerine uygun olarak kullanmaları konusunda gerekli tedbirleri almalıdır.
- (2) Yönetici kamu görevlisi; kurumsal iş, işlem ve süreçlerde, yapay zeka sistemlerinin kullanımı ve satın alınmasına karar verirken, söz konusu yapay zeka sisteminin; insan merkezli, insan onurunu ve refahını gözetilen ve insan haklarına saygılı bir işleyişinin olduğu hususunda taahhüt ve güvence almalıdır.
- (3) Yapay zeka sistemlerinin kamu hizmetinde kullanımında görevlendirilecekler, yetkin kişiler arasından seçilerek yetki ve sorumluluk dağılımı belirlenmelidir. Bu kişilerin yapay zeka sistemlerinin kullanımı, etkileri, riskleri ve gözetilmesi gereken etik davranış ilkeleri ile diğer eğitimleri almaları sağlanmalıdır.
- (4) Yönetici kamu görevlisi; görev yetki ve sorumluluğu dahilinde, yapay zeka sistemlerinin kamu hizmeti süresince kullanılması durumunda, sistemin etkinliği ve insan haklarına uygunluğu konusunda düzenli olarak insan denetimine ve müdahalesine tabi olmasını temin etmelidir.
- (5) Yönetici kamu görevlisi; bir yapay zeka sistemi kullanmaya başlamadan önce bu sistemin uygun bir çözüm olup olmadığı hususunda, kurumsal verileri ve konuya hakim uzmanların görüşlerini dikkate almalıdır.
- (6) Yukarıda yer alan etik davranış ilkelerinin uygulanması ve kurumsal kültürün bir parçası haline getirilmesi hususunda kamu yöneticileri; görev, yetki ve sorumlulukları dahilinde azami özeni göstermek ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Yukarıda belirtilen hususların kurumlara hatırlatılması ve iş bu kararın ilimizdeki kamu kurumlarına gönderilerek gerekli çalışmalar yapılması istenmiştir.

İl Etik Kurulu Komisyonu Başkanı

~~Kerem Süleyman YÜKSEL~~
Vali Yardımcısı

Üye

Gülsefa KÖROĞLU KELELCİ
İl Yazı İşleri Müdürü V.

Üye

Fazıl AVDAR
İl İdare Kurulu Müdürü

Üye

İsmail KARA
İl Sağlık Müdürü

Üye

Nevzat AKBAS
İl Millî Eğitim Müdürü